

Ο COVID ΣΤΗΝ ΑΘΗΝΑ/ μέρος 2ο

Όσα ακολουθούν, αποτελούν το 3ο διαδοχικό σημειώμα σχετικά με την έκρηξη της επιδημίας του covid19 και τη διαχείρισή της μέσα σε ένα περιβάλλον έντονων διακρατικών ανταγωνισμών και παγκόσμιας καπιταλιστικής κρίσης. Στα τεύχη #2 και #3 επιχειρήσαμε να δούμε τη διαχείριση της πανδημίας ως διαχείριση της καπιταλιστικής κρίσης. Επιχειρήσαμε να συμπληρώσουμε τη γενική πλανητική εικόνα με τον τρόπο με τον οποίο το ελληνικό κράτος και τα ντόπια αφεντικά κινήθηκαν στο ίδιο πλαίσιο με τα αφεντικά όλου του πλανήτη, έχοντας, όμως τις δικές τους προτεραιότητες. Είδαμε αναλυτικά τον τρόπο με τον οποίο το εφοπλιστικό κεφάλαιο γρήγορα μετέτρεψε τα τάνκερ του σε πλωτές αποθήκες πετρελαίου, εκμεταλλεύόμενο τις ανάγκες συγκράτησης της τιμής του πετρελαίου. Είδαμε, επίσης, την γρήγορη αναδιάρθρωση των εργασιακών σχέσεων στην κατεύθυνση της τηλε- εργασίας, της ελαστικότητας και της κρατικά επιδοτούμενης εργασίας. Παράλληλα, εντοπίσαμε την ανάδυση της τηλε-εκπαίδευσης ως ακόμα μιας στιγμής της αποδιάρθρωσης του μαζικού σχολείου- πανεπιστημίου και την περαιτέρω ιδιωτικοποίηση του δημοσίου συστήματος μέσω του άτυπου lock- down που επιβλήθηκε στις υπηρεσίες φροντίδας που δεν σχετίζονταν με τον covid19. Τέλος, παρατηρήσαμε πως οι μπάτσοι κινούνταν στη βάση της εικονικής νομιμότητας, παράγοντας είτε το θέαμα της νομιμότητας είτε της απειθαρχίας. Η αστυνομία λειτούργησε «ιδεολογικά», ήταν το άλλο μισό των Μονάδων Εντατικής Θεραπείας.

Υπενθυμίζουμε όσα έχουμε μέχρι στιγμής ισχυριστεί. Δεν το κάνουμε για να δικαιωθούμε. Άλλωστε, οι πολιτικές απόψεις δικαιώνονται μονάχα μέσα από την πολιτική ανατίμηση της εργατικής τάξης. Παραθέτουμε, λοιπόν, τα παραπάνω συμπεράσματά μας, για να δείξουμε - και να το συνειδητοποιήσουμε και εμείς - πως αυτό που τα κρατικά στόματα έχουν ονομάσει κρίση covid19 δεν είναι τίποτε περισσότερο από μια καπιταλιστική κρίση. Στα προηγούμενα τεύχη του Traverso, βλέπαμε πως κάθε μέτρο σχετικό με τη δημόσια υγεία συνοδευόταν από μια πολιτική διαχείρισης της εργατικής τάξης. Όλοι οι παραλογισμοί, οι αντινομίες και οι αντιφάσεις των μέτρων που λάμβαναν τα κράτη για τη διαχείριση του covid19, ξεκινούσαν να γίνονται κατανοητά μονάχα αν γίνονταν αντιληπτά από την οπτική γωνία της πολιτικής οικονομίας.

Προς επίρρωση των παραπάνω, ο Ινδός καθηγητής οικονομικών στο Κορνέλ και πρώην σύμβουλος της Παγκόσμιας Τράπεζας (World Bank), Καουσίκ Μπάσου, σε άρθρό του με τίτλο: «Η άνοδος των Κοβινοτομικών», εξηγεί πως η επιδημιολογία, η ιατρική και η πολιτική οικονομία αποτελούν μια ενότητα. Κάθε ιατρική ή επιδημιολογική απόφαση αυτόματα επιδρά στην πολιτική οικονομία¹. Με δικά μας λόγια: η ιατρική του covid19 είναι η κυριαρχία ιδεολογία την περίοδο της τρέχουσας καπιταλιστικής κρίσης. Και ποιος είναι ο μεγαλύτερος εχθρός της ιδεολογίας; Είναι η στρατευμένη θεωρία που γεννιέται μέσα από την προλεταριακή εμπειρία. Κι αυτήν ακριβώς θα επιστρατεύσουμε παρακάτω. Θα το επιχειρήσουμε προσεγγίζοντας τρία επίπεδα: υγεία, εκπαίδευση, εργασία.

• ΦΑΡΜΑΚΑ ΚΑΙ ΧΑΠΙΑ

Αν μείνουμε μόνο στις μαρτυρίες φίλων και συντρόφων/ων δεν θα βγάλουμε άκρη με το τι έχουν στα μυαλά τους σχετικά με την πυκνή περίοδο που ξεκινάει από τη στιγμή που ο πρωθυπουργός της χώρας κηρύττει τον πόλεμο στον αόρατο εχθρό. Όσοι/ες πέθαιναν στη δουλειά τα προηγούμενα χρόνια και είχαν κρατήσει και κανένα φράγκο στην άκρη χάρηκαν τη καραντίνα. Προφανώς δεν τηρούσαν φανατικά τα μέτρα, έβλεπαν φίλους/ες κοκ. Αρκετοί/ες μπήκαν εθελοντικά σε αναστολή, όχι από φόβο, αλλά για να λουφάρουν. Αντίθετα, όσοι/ες δεν είχαν τίποτα στην άκρη και τα προηγούμενα χρόνια είτε δούλευαν για να καλύπτουν άλλα έξοδα, είτε έβγαιναν οριακά, ήρθαν αντιμέτωποι/ες με την απόλυτη επισφάλεια. Φυσικά, αυτοί/ες που την πάτησαν τελείως ήταν όσοι/ες είχαν υπό την ευθύνη τους παιδιά ή γονείς και βρισκονταν αντιμέτωποι/ες διαρκώς με τη ρητορική περί «ατομικής ευθύνης» κλπ. Άντε να βγάλεις άκρη τώρα. Ειδικά από τη

στιγμή που κανείς/καμία δεν έχει φέρει εις πέρας το καθήκον μιας εργατικής συν- έρευνας².

Υπάρχει όμως μια αξιόπιστη έρευνα. Μια καταγραφή του μετασχηματισμού των συνθηκών των κατοίκων της Αθήνας την περίοδο της καραντίνας. Χρησιμοποιούμε τη λέξη «κάτοικοι», γιατί ποιος/α θα μπορούσε να εντοπίσει την ειδική συμπεριφορά των εργατών/τριών, μελετώντας τα λύματα της πόλης; Διαβάζουμε, λοιπόν: «Ειδικότερα, στις ναρκωτικές ουσίες παρατηρείται υπέρμετρη αύξηση στην κατανάλωση κοκαΐνης, που αγγίζει τα 800 γραμμάρια ανά ημέρα, η μεγαλύτερη που έχει καταγραφεί από το 2010 έως σήμερα. Όσον αφορά την αμφεταμίνη, η κατανάλωση έχει αυξηθεί κατά 650% (!), σε σύγκριση με το 2019. Επίσης αυξημένη κατά 37% είναι και η κατανάλωση της μεθαμφεταμίνης [...]Ενδεικτικά, σημειώνεται αύξηση κατά 36% του αντιβιοτικού αζιθρομυκίνη. Οι οδηγίες που δόθηκαν από τις Αρχές Υγείας αποτυπώνονται χαρακτηριστικά στον τριπλασιασμό κατανάλωσης της παρακεταμόλης, αλλά και ταυτόχρονης μείωσης των μη στεροειδών αντιφλεγ-

μονωδών φαρμάκων. Σχετικά με τις ψυχοδραστικές ουσίες βενζοδιαζεπίνες, αν και δεν παρατηρείται έντονη διακύμανση σε σχέση με το 2019, λέει ο καθηγητής, ωστόσο εμφανίζεται αύξηση κατά 77%, στην κατανάλωση της λοραζεπάμης, φαρμακευτικής ουσίας με αγχολυτική δράση. [...]Με δεδομένο ότι η πανδημία επηρέασε σε μεγάλο βαθμό την ψυχική υγεία του πληθυσμού, εξετάστηκε παράλληλα η ιδιαίτερης σημασίας κατηγορία των αντικαταθλιπτικών, και παρατηρήθηκε αύξηση κατά 31% σε σύγκριση με την προηγούμενη χρονιά.»³.

Είμαστε οι τελευταίοι/ες που θα βρούμε ευκαιρία να ηθικολογήσουμε για τη σχέση των εργατών/τριών με τις διάφορες ουσίες. Μακριά από μας! Η παραπάνω αναλυτική έκθεση είναι χρήσιμη στον βαθμό που αποτελεί ένδειξη (και) για τον προλεταριακό ψυχισμό κατά την περίοδο της καραντίνας. Πολύ στρες και ανία κρύβονται στις παραπάνω γραμμές. Διαβάζουμε, όμως, και κάτι, ίσως, σημαντικότερο. Η φαρμακοβιομηχανία είναι αυτή που ανέλαβε τη δημόσια υγεία. Αν προσθέσει κανείς/καμία και τις

υπερτροφές και τις πολυβιταμίνες, η καραντίνα σήμανε τη μαζική προσφυγή των εργατών/τριών στη βιομηχανία των φαρμάκων. Αν ρωτήσουμε: ποιος ωφελείται από τον μαζικό εγκλεισμό; Έχουμε την απάντηση μπροστά στα μάτια μας. Ε, σε αυτή θα προσθέσετε και το οργανωμένο έγκλημα. Μια βιομηχανία που δεν σταματάει να δουλεύει.

Είναι περίεργος αυτός ο κόσμος. Θα το γράψουμε ξανά, λοιπόν. Η άνηση της φαρμακοβιομηχανίας, των αντιβιοτικών και των υπερτροφών συμβαίνει παράλληλα με τη διάλυση του δημόσιου, μαζικού, συστήματος υγείας. Οι επίμονες εντολές του ΕΟΔΥ προς τους παλαβούς/ες που παίρνουν τηλέφωνα στη γραμμή εξυπηρέτησης πελατών: «Μη πηγαίνετε στα νοσοκομεία», σημαίνει «Αυτοσχεδιάστε (αν δεν έχετε λεφτά)» ή «Πηγαίνετε σε γιατρούς και φαρμακοποιούς και κουμπώστε ό,τι θεωρείτε καλύτερο». Προεκτείνοντας αυτή τη σκέψη, πρέπει να υπενθυμίσουμε εδώ (ξανά), πως το αίτημα για «περισσότερες ΜΕΘ (Μα καλά που πήγαν αυτές; Τόσες δεν εφτιαξε ο Νιάρχος;)» ή γιατρούς, δεν είναι καθόλου ανταγωνιστικό με την κατάρρευση της δημόσιας υγείας. Αντίθετα, όσοι/ες το διατυπώνουν, πέρα από το να βάζουν νερό στους μύλους της οργανωμένης σύγχυσης, συνεισφέρουν το μέγιστο στην πεποίθηση πως κάθε άλλη δομή πρόνοιας είναι φιλοχρηστική. Αρκεί να έχουμε τις ακριβές ΜΕΘ και για όλους/ες τους άλλους/ες έχουμε φάρμακα και χάπια.

• ΚΑΤΑΛΗΨΗ ΜΕΧΡΙ ΝΑ ΠΑΕΙ Ο ΠΑΟΚ ΣΤΟ CHAMPIONS LEAGUE!

Αλήθεια, δεν μεροληπτούμε υπέρ κάποιας ομάδας. Κι αν το κάνουμε, δεν το κάνουμε μέσω των κειμένων αυτού του περιοδικού. Από τα μαθητικά μας χρόνια διασκεδάσαμε με την κατάληψη για όλους τους λόγους του κόσμου που κρύβονται πίσω από ό,τι να 'ναι αιτήματα. Και τώρα και τότε διασκεδάσαμε επίσης με το πώς αυτά τα συνθήματα των μαθητών/τριών έρχονταν σε ρήξη με το ύφος του αριστερού συνδικαλισμού και, φυσικά, με τους δεξιούς και ακροδεξιούς δασκάλους, που έβλεπαν σε αυτά τα αιτήματα την έλλειψη διάθεσης των μαθητών/τριών για γνώση, διάβασμα κλπ.

Οι μαθητικές καταλήψεις, με τις οποίες ξεκίνησε αυτή η χρονιά, έχουν το δικό τους ενδιαφέρον. Όχι απλά γιατί οι μαθητές/τριες δηλώνουν την ενστικτώδη απειθαρχία τους στις πολιτικές τεχνολογίες του covid19, σε πείσμα και των αριστερών δασκάλων τους, αλλά γιατί απέναντί τους έχουν ίσως την πιο ειλικρινή στρατηγική οριστικής αποδιάρθρωσης της μαζικής δημόσιας εκπαίδευσης.

Η υπουργός απαντά στις καταλήψεις -εμμέσως πλην σαφώς- το εξής: «τα καλά παιδιά που δεν κάνουν κατάληψη, θα κάνουν τηλε- εκπαίδευση». Και εμείς εύκολα μπορούμε να φανταστούμε μια καλά εξοικειωμένη με τα έξυπνα τηλέφωνα νεαρή να κά-

νει και κατάληψη και τηλε- εκπαίδευση ταυτόχρονα. Ξέρουμε επίσης πως αρκετοί/ες από τους καταληψίες μαθητές/τριες όταν δεν είναι στην κατάληψη, μπορεί να είναι στο φροντιστήριο ή να κάνουν κάποιο ιδιαίτερο. Άλλωστε, είναι σύνθημα για τα ήθη του ελληνικού συνδικαλισμού, ενώ οι δάσκαλοι/ες του δημόσιου τομέα ζητούν προσλήψεις, υγειονομικά μέτρα κλπ, εκείνοι/ες οι εκπαιδευτικοί του ιδιωτικού τομέα να βγάλουν όλη την προετοιμασία για τις εξετάσεις.

Η κατάσταση στην τριτοβάθμια εκπαίδευση είναι παρόμοια. Μόνο που από εκεί λείπει η μαχητική παρουσία των μαθητών/τριών. Τα πανεπιστήμια είναι σχεδόν κλειστά, καθώς είναι ελάχιστοι/ες οι φοιτητές/τριες που παρακολουθούν μαθήματα με τη φυσική παρουσία τους στις αίθουσες. Τα πανεπιστήμια έχουν μετατραπεί κατά κάποιο τρόπο σε ένα μουσικό είδος. Ο κρατικός προϋπολογισμός δεν έχει κανένα λόγο να επιβαρύνεται με το κόστος λειτουργίας μιας τόσο μεγάλης υποδομής. Έτσι σταδιακά το πανεπιστήμιο κλείνει ή καλύτερα παραμένει σχεδόν ανοιχτό. Κι αυτό το καθεστώς ήμι- λειτουργίας έχει αποτελέσει πεδίο δόξης λαμπρό για τα φροντιστήρια που αναλαμβάνουν εργασίες επί πληρωμή, ενώ σε κάποιες περιπτώσεις υπάρχουν μεταπτυχιακοί ή προπτυχιακοί φοιτητές/τριες που πληρώνουν κάποιον/α άλλη προκειμένου να σπουδάσει στη θέση τους, αλλά εκείνοι να πάρουν το πτυχίο.

Η ριζική ιδιωτικοποίηση της παιδείας είναι κάτι περισσότερο από προφανές. Η ωρίμανσή της είναι πλέον τέτοια που το ελληνικό κράτος μπορεί πλέον να αυτονομήσει σχεδόν απόλυτα την εκπαιδευτική διαδικασία από τα σχολικά και τα πανεπιστημιακά κτίσματα. Οι καλοί/ες μαθητές/τριες είναι πλέον οι τηλε-μαθητές/τριες. Για τους άλλους που επιμένουν να συναθροίζονται στα κτίρια της παλιάς και ξεπερασμένης παιδείας υπάρχει η μέριμνα της δημόσιας τάξης.

• ΕΙΜΑΣΤΕ ΟΛΟΙ/ΕΣ ΑΣΥΜΠΤΩΜΑΤΙΚΟΙ!

Ας φτιάξουμε μια εικόνα. Βρισκόμαστε στο τέλος του Σεπτεμβρίου και το αφεντικό μιας επιχειρήσης που αριθμεί περισσότερους/ες από εκατό εργαζόμενους/ες, επισκέπτεται την αποθήκη του καταστήματος, ύστερα από τη διάγνωση ενός από τους εργαζόμενους, ως θετικού κρούσματος του covid19. Το αφεντικό, λοιπόν, σηκώνεται και βγάζει λόγο: «1. Η μάσκα είναι υποχρεωτική και όποιος δεν την φοράει θα απολυθεί και χωρίς αποζημίωση. 2. Αν βρεθούν τρία κρούσματα θα κλείσω το μαγαζί για δύο βδομάδες και μετά δεν θα γυρίσετε όλοι/ες, 3. Έχω μάθει ότι πεντέ- έξι από εσάς βγαίνετε τα βράδια κι αυτό δεν πρέπει να γίνεται».

Μια δεύτερη. Το τηλέφωνο χτυπάει επίμονα. Στην οθόνη του αναγράφεται το όνομα του παλιού αφεντικού ενός συναδέλφου. Μετά από την τρίτη κλήση αποφασίζει να το σηκώσει. Και μετά από μια

σειρά από διερευνητικές ερωτήσεις ακούει το εξής: «τι θα έλεγες να σε βάλω στο πρόγραμμα συνεργασίας; Εσύ να παίρνεις τα ένσημα και εγώ τα λεφτά...»

Μια τρίτη. Η σύντροφος ενός συναδέλφου, ύστερα από υποχρεωτικό τεστ στη δουλειά τους, βρίσκεται θετική στον covid. Επικρατεί ο πανικός. Μια συναδέλφισσα απολυμαίνει χωρίς αύριο το γραφείο. Ένας άλλος κρύβεται σπίτι του. Όλοι/ες θυμούνται όποιον/α συγγενή έχουν με πρόβλημα υγείας και τον επικαλούνται ως τεκμήριο. Το αφεντικό μέσα στον πανικό, παίρνει τηλέφωνο και λέει: «θέλετε να κλείσω το μαγαζί;» και οι εδώ και δύο δεκαετίες εργαζόμενοι/ες στην επιχείρηση απαντάνε: «Όχι, να κάνουμε τεστ θέλουμε. Να πάνε οι άρρωστοι/ες στο σπίτι και το μαγαζί να δουλέψει με τους υπόλοιπους/ες.». Και, όταν γυρίσει ο συνάδελφος τι θα γίνει; Αυτός, παρότι υπέστη τον καταναγκαστικό εγκλεισμό στο σπίτι του και έκανε τέστ που βγήκε αρνητικό, θα πρέπει να γυρίσει στη δουλειά φορώντας διαρκώς μάσκα και γάντια και στη συνέχεια να κάνει ξανά τεστ. Αν είναι και το δεύτερο τεστ αρνητικό, θα πρέπει να να καλύψει τις μέρες άδειας του με υπερωρίες.

Και μια τέταρτη. Μια φίλη έπιασε την πρώτη της δουλειά. Είναι τηλεφωνήτρια σε γνωστό μεγαλοεργολάβο παροχής υπηρεσιών μέχρι τηλεφώνου. Αφότου πέρασε συνέντευξη μέσω σκάκι έφτασε στο σπίτι ένας υπολογιστής, αυτός τέθηκε σε λειτουργία και εκείνη ξεκίνησε να δουλεύει.

Θα μπορούσαμε να αφήσουμε τις ιστορίες να μιλήσουν από μόνες τους. Όπως καταλαβαίνετε είναι πραγματικές. Θα τους δώσουμε και τίτλους:

- A) covid- 19 και νεοσυντηρητισμός,
- B) από αλλού τα λεφτά κι από αλλού η ασφάλιση,
- Γ) η ιδεολογική σημασία των τεστ και των κρουσμάτων,
- Δ) ο αστροναύτης στο σαλόνι.

A) Covid19 και νεοσυντηρητισμός

Εντάξει, αυτή ιστορία θα μπορούσε να είχε βγει από τα εγχειρίδια ηθικής των ινστιτούτων του Φορντ. Και όμως είναι σύγχρονη. Αν πέτυχε κάτι σχετικό με τη λέξη βιοπολιτική η διαχείριση του covid19, αυτό είναι ότι έβαλε τα αφεντικά να ασχολούνται διαρκώς με τις καθημερινές μας συνήθειες. Ο βήχας από τα χρόνια τσιγάρου να είναι ύποπτος στον ίδιο βαθμό με την κόπωση ή την κακή μας διάθεση. Κι αυτό, γιατί και οι τρεις παραπάνω καταστάσεις είναι πιθανά συμπτώματα του «αόρατου εχθρού». Πώς όμως μεταδίδεται ο «αόρατος εχθρός»; Κολλάει όταν είμαστε πολύ κοντά στη δουλειά και δεν φοράμε μάσκα. Πόσο μάλλον αν έχουμε κατεβάσει τη μάσκα για να πιάσουμε τη κουβέντα με κανένα συνάδελφο! Κολλάει σίγουρα, όταν συναντιόμαστε με περισσότερους από το φυσιολογικό ανθρώπους. Αν έχουμε φίλους/ες και θέλουμε και να τους βλέπουμε. Και,

φυσικά, κολλάει όταν ταλαιπωρούμε τους/τις εαυτούς/ες με άσκοπα ξενύχτια, «κακές συνθήκες» και άλλες τέτοιες τρέλες.

Τα αφεντικά μας έχουν αρχίσει να θυμούνται πως η ασθένεια και η ανηθικότητα είναι πάνω κάτω το ίδιο πράγμα. Μέτρο της ηθικής είναι τα μέτρα του covid19: οικογένεια, λίγες μετακινήσεις και μάσκα. Ε, και ανηθικότητα, η άρνησή τους. Να που ο covid19 έχει αρχίσει να φτιάχνει ένα νέο τρίπτυχο: πατρίδα-υγεία- οικογένεια. Σας θυμίζει κάτι; Αυτό που σας θυμίζει, αυτό είναι. Η διαχείριση του covid19 έρχεται να πατήσει πάνω στις ιδεολογικές γραμμές που έχει ορίσει ο διατυπωμένος με σύγχρονους όρους συντηρητισμός: ενοχοποίηση του σώματος και κάθε είδους κοινωνικότητας. Έμφαση στη σωματική υγιεινή και στις αντίστοιχα υγιείς σχέσεις.

Β) Από αλλού τα λεφτά κι από αλλού η ασφάλιση

Στο προηγούμενο τεύχος δείχναμε αισιόδοξοι/ες για την εφαρμογή των προγράμματος «συν-εργασία». Κάναμε λάθος. Ξεχάσαμε το πόσο κακή σχέση με τη νομιμότητα έχουν τα αφεντικά στην Ελλάδα. Ξεχάσαμε πως ένα αφεντικό που έχει συνηθίσει να μη δηλώνει τίποτα και να μην κολλάει κανένα ένσημο, σίγουρα δυσκολεύεται να ρυθμιστεί με κάποια, έστω και ελάχιστα, θεσμικά προαπαιτούμενα. Τα στατιστικά του «συν-εργασία» είναι ενδεικτικά. Η αρχική πρόβλεψη για 500.000 επιχειρήσεις, κατέρρευσε με μόλις 3.000 επιχειρήσεις να εντάσσονται στο πρόγραμμα. Τι να το κάνουν τα αφεντικά μας το πρόγραμμα «συν-εργασία», όταν δίπλα σε αυτό εμφανίζεται μια απόλυτα αποδιάρθρωμένη αγορά εργασίας;

Δεν είναι απλά η φιλοδοξία του Υπουργείου Εργασίας να θεσμοθετήσει τις απλήρωτες υπερωρίες, ως μέθοδο αναπλήρωσης των ημερών καταναγκαστικής άδειας λόγω covid19. Είναι η βίαιη εκπαίδευση των εργαζομένων στο να προσαρμόζονται σε ένα διαρκώς εναλλασσόμενο πρόγραμμα. Στο να μαθαίνουν να δουλεύουν πάρα πολύ και μετά καθόλου και μετά πάρα πολύ ξανά. Μαθαίνουν να αναζητούν σε κάποιες δουλειές τα ένσημα και σε κάποιες άλλες τα λεφτά. Να μαζεύουν λεφτά για να βρουν μια δουλειά με ένσημα. Και να μένουν άφραγκοι/ες έχοντας ένσημα και έτσι να επιστρέφουν στα μαύρα μεροκάματα.

Θα τολμούσαμε να ισχυριστούμε πως ο covid19 έρχεται και επιβάλλει μια κατάσταση «ανεργίας» για όλους/ες μας. Το φάντασμα της ανεργίας του

lockdown χωρίς επιδόματα ή της συρρίκνωσης των μισθών μας είναι διαρκώς πάνω από τα κεφάλια μας και εμείς αντιδρώντας σε αυτό κάνουμε όσες περισσότερες δουλειές προλαβαίνουμε. Κι αυτό το κάνουμε και για να καλύψουμε τα τρέχοντα αλλά και για να έχουμε και κάτι στην άκρη. Ποιος/α ξέρει ποια θα είναι τα επόμενα μέτρα που θα ανακοινωθούν;

Γ) Η ιδεολογική σημασία των τεστ και των κρουσμάτων

Φανταζόμαστε πως αρκετοί/ες από εσάς που κρατάτε αυτό το τεύχος στα χέρια σας, υποστήκατε κάποιο καταναγκαστικό τεστ επιστρέφοντας από τις καλοκαιρινές διακοπές. Ειδικά αν είχατε πάρει μεγάλη άδεια, τότε σίγουρα έπρεπε να κάνετε τεστ. Δεν είναι εδώ το σημείο στο οποίο θα γράψουμε για το τι σημαίνει να παραδίδεις το σώμα σου στην πολιτική προστασία ως πρώτη ύλη για ιδεολογική χρήση και έλεγχο. Η συζήτηση για τη σημασία των τεστ μέσα στους χώρους εργασίας είναι λίγο διαφορετική. Και είναι μια σχέση σκληρά υλική και καθόλου ιδεολογική.

Τα υποχρεωτικά τεστ είναι προϊόν της πατερναλιστικής διάθεσης των αφεντικών, τα οποία με τον τρόπο αυτό καλλιεργούν ένα αίσθημα ασφάλειας, προκειμένου φυσικά να συνεχίσουμε να δουλεύουμε. Ειδικά στον βαθμό που υποχρεωτικός εγκλεισμός για κάποιον/α σημαίνει αντίστοιχα και περισσότερη δουλειά –με τα ίδια λεφτά- για αυτούς/ες που καλούνται να καλύψουν τους/τις «έγκλειστους/ες» συναδέλφους/σες. Για όσους/ες έχουν αρνητικό αποτέλεσμα στο τεστ, η συζήτηση σταματάει κάπου εδώ. Όσοι/ες, όμως, είναι θετικοί στον covid19 έχουν αρκετά προβλήματα, είτε νοσήσουν είτε όχι. Δεν είναι απλά οι μελλοντικές υπερωρίες. Τα υποχρεωτικά δύο τεστ που πρέπει να βγουν αρνητικά προκειμένου να επανέλθουν στην κανονική τους ζωή, τους επιβάλουν μια διαρκή κατάσταση άγχους και αυτοπεριορισμού. Παράλληλα, επειδή τα τεστ δεν είναι καθόλου ακριβή και ο «αόρατος εκθρόνος» είναι παντού γύρω μας, αν κάποιος/α κολλήσει, σίγουρα φταίει που κόλλησε, οπότε παραμένει ύποπτος/η και για το μέλλον. Δεν θέλουμε καν να σκεφτόμαστε τι μπορεί να σημαίνει το να ολοκληρώσει κανείς/καμία τον εγκλεισμό του/της στο σπίτι και να είναι ακόμα θετικός/η στον ιό. Τα αφεντικά, λογικά, ήδη σχεδιάζουν κάτι και για αυτή την περίπτωση!

Έχουμε την υποψία λοιπόν, πως τα αφεντικά κλοντάς μας υποχρεωτικά τεστ, αρχίζουν να σχηματίζουν το δικό τους «social credit system». Αρχίζουν

να δημιουργούν ένα είδος υγειονομικής ταυτότητας, χάριν της οποίας μπορεί κανείς να έχει πρόσβαση στην εργασία. Δεν τερατολογούμε. Άλλωστε, είναι αρκετά τα αφεντικά που βαθαινούν την απαξίωση του δημόσιου συστήματος ασφάλισης, «προσφέροντας» ιδιωτικές ασφάλειες, με τον ίδιο τρόπο που «προσφέρουν» και δωρεάν τεστ. Η πρόσβαση των αφεντικών στο ιατρικό ιστορικό των εργαζομένων δεν είναι μακριά... Άλλωστε, στην περίπτωση που κάνεις τεστ για τον covid19 είσαι υποχρεωμένος/η να αναφέρεις το αποτέλεσμα στο αφεντικό σου. Ε, κι αυτό νοιάζεται πολύ για το αν είσαι καλά!

Δ) Ο αστροναύτης στο σαλόνι

Το να είναι κανείς/καμία αστροναύτης είναι μια ιδιαίτερη δουλειά. Η βασική της ιδιαιτερότητα είναι πως ο/η αστροναύτης συνδέει απόλυτα τον χρόνο της δουλειάς και τον χρόνο της αναπαραγωγής του. Αν σταματήσει να δουλεύει, πεθαίνει. Οπότε για να ζει, πρέπει να δουλεύει. Οπότε όσο ζει στο διάστημα, δουλεύει. Όπως καταλαβαίνετε, ο αστροναύτης αποτελεί το απόλυτο εργασιακό πρότυπο.

Η φίλη μας, λοιπόν, που δεν έχει κάνει άλλη δουλειά πέρα από την τηλε-εργασία, θεωρούμε πως βαδίζει προς τα εκεί. Έπιασε δουλειά στην Τελεπερφόρμαν, αλλά κατέληξε να δουλεύει στη Nasa! Και έχει ξεκινήσει να εκπαιδεύεται, με τον καταναγκαστικό τρόπο που εκπαιδεύει κάποιον/α η δουλειά, σε μια συνθήκη κατά την οποία ο χρόνος/χώρος της αναπαραγωγής και χρόνος/χώρος της παραγωγής δεν υφίστανται κάποιο είδος φυσική διάκριση. Η πόρτα από το δωμάτιο στο σαλόνι δεν αρκεί. Η φίλη μας μαθαίνει πως μπορεί να τρώει και να δουλεύει παράλληλα, ούτε απλά να τρώει, ούτε απλά να δουλεύει. Συνηθίζει, επίσης, ότι η επικοινωνία με τους/τις συναδέλφους/σες της θα γίνεται μονάχα μέσω κάποιου τσατ που βρίσκεται φυσικά στον σέρβερ της εταιρείας, καθώς και στην πιθανότητα του να μη συναντήσει ποτέ στο φυσικό χώρο κανέναν/καμία από τους συναδέλφους/σες της.

Δεν είναι μόνη της σε αυτό. Ήδη από τον Απρίλη και εν μέσω καραντίνας, μια έρευνα που δημοσίευσε η «Καθημερινή», με συνεντεύξεις ανάμεσα σε μανάτζερς από αρκετές διαφορετικές εταιρείες, ομολογούσε πως τα αφεντικά σκέφτονται σε μεγάλο βαθμό - 74% των εταιρειών - να διατηρήσουν την τηλε-εργασία και στην μετά covid19 εποχή. Κι αυτό τους συμφέρει γιατί πέρα από την μείωση του κόστους συντήρησης και λειτουργίας του πάγιου κεφαλαίου, η τηλε-εργασία αυξάνει και την

παραγωγικότητα της εργασίας ή, τουλάχιστον, αυτό εισηγούνται οι ερευνητές του Πανεπιστημίου του Στάνφορντ. Ήδη από το 2017, ισχυρίζονταν πως η παραγωγικότητα των τηλε-εργαζόμενων αυξάνεται κατά 13%⁵. Στο ίδιο κλίμα κινείται και η έρευνα του ΣΕΒ, που στις 2/05/2019, ανακοινώνει πως: «Για τις επιχειρήσεις, τα κυριότερα οφέλη είναι η αύξηση της παραγωγικότητας μέχρι και 50%, η προσέλευση και διατήρηση προσωπικού νεότερων ηλικιών, η μείωση των λειτουργικών εξόδων, αλλά και η μείωση εκτάκτων απουσιών»⁶.

• ΤΟ ΚΑΙΝΟΥΡΓΙΟ ΠΑΙΧΝΙΔΙ ΤΟΥ ΧΑΡΔΑΛΙΑ

Δεν ξέρουμε αν το κάνει επίτηδες. Πάντως η εμφάνιση του Χαρδαλιά τις Παρασκευές έχει μετατραπεί στο ιδανικό κλείσιμο του πενθημέρου/οκταώρου. Έτσι, τηρώντας πιστά την αγαπημένη μας συνήθεια, την Παρασκευή 9 Οκτωβρίου περιμέναμε γύρω στις 18.00 να ακούσουμε τον αριθμό των κρουσμάτων και τα νέα μέτρα που θα μας έσωζαν την ζωή. Και όμως, ο Χαρδαλιάς μας εξέπληξε: αντί να μας πει ότι τα μαγαζιά θα κλείνουν στις 21.00 και ότι ο covid19 κολλάει περισσότερο στους μονούς αριθμούς, μας ανακοίνωσε τη δημιουργία ενός χάρτη.

Χάρη στον χάρτη του Χαρδαλιά, λοιπόν, μπορούμε πλέον, να βλέπουμε με τα ματάκια μας ανά πάσα στιγμή το επίπεδο επικινδυνότητας στο οποίο βρίσκεται η περιοχή που βρισκόμαστε και να καταλαβαίνουμε αντίστοιχα ποια είναι τα μέτρα που πρέπει να τηρήσουμε. Δηλαδή, τι ώρα μπορούμε να πιούμε ένα ποτό και πόσες μέρες πριν πρέπει να κλείσουμε εισιτήριο για να πάμε σινεμά. Και εδώ είναι που κόβουμε το ελαφρό υφάκι.

Αν έχουμε καταλάβει καλά, αυτός ο χάρτης ενημερώνεται κατευθείαν από τις στατιστικές των νοσοκομείων και των τεστ που διενεργούνται κάθε μέρα και, αντίστοιχα, κοκκινίζει τις περιοχές. Όλα πλέον είναι ξεκάθαρα. Οι ίδιοι οι αλγόριθμοι μας λένε τι να κάνουμε. Ο χάρτης του Χαρδαλιά είναι ένα είδος πολιτικού αυτόματου. Και τα μέτρα που αποφασίζει σε κάθε περίπτωση είναι «απλά αυτό που πρέπει να γίνει». Δεν είναι πολιτικές αποφάσεις. Δεν έχουν συμφέροντα. Σχεδιάζουν απλά για το κοινό καλό. Και εδώ σιγουρευόμαστε πως όλα αυτά κάπου τα έχουμε ξαναζήσει. Ο χάρτης του Χαρδαλιά είναι το μνημόνιο του covid19. Δεν έχει τίποτα πέρα από το κοινό καλό απέναντι στην κακή κρίση. Δεν έχει τίποτα περισσότερο από πολιτικές που υπαγορεύονται

από κάποιους τεχνοκράτες. Έχει τόνους από ακατανόητη ορολογία και άλλους τόσους ειδικούς που ρητορεύουν επ' αυτής.

Βέβαια, το μνημόνιο είχε και το αντιμνημόνιο. Ούτε στην περίπτωση μας λείπουν τα αντιμνημόνια. Αλλά, επιτρέψτε μας τον χαρακτηρισμό: είναι κάπως περιθωριακά. Απέναντι στον χάρτη του Χαρδαλιά εμφανίζονται απειράριθμες συνομωσιολογίες. Εμφανίζεται σε όλο τον πλανήτη μια δεξιά αντί-covid19 αντιπολίτευση. Αυτή αντιτάσσει στις πολιτικές τεχνολογίες του covid19 την ελευθερία της να επιλέγει ό,τι θέλει, το υγιές σώμα της που δεν καταλαβαίνει από ασθένειες και, φυσικά, βρίσκει μυστικά κέντρα που γεννούν τον ιο: κακούς κινέζους, κακούς εβραίους, σκοτεινά κέντρα εξουσίας κοκ. Οι οργανωμένοι φορείς που βρίσκονται στην αντι-covid19 πλευρά είναι οι εκκλησίες, οι ανα τον πλανήτη ακροδεξιοί και φασιστές και μια σειρά από κράτη που αρνούνται να ταυτίσουν τη διαχείριση της εργασίας με τη διαχείριση της υγείας των πολιτών.

Σε αυτή τη σειρά κειμένων, που θα συνεχιστεί στα επόμενα τεύχη, έχουμε προσπαθήσει να εξηγήσουμε γιατί οι covid19 πολιτικές είναι ιδεολογία. Μια ιδεολογία που μυστικοποιεί την καπιταλιστική κρίση που έχουμε μπροστά μάτια μας και νιώθουμε, σαν τάξη, στο πετσί μας. Θα το ξαναπούμε: πρέπει να στρέψουμε την προλεταριακή εμπειρία ενάντια στην κυρίαρχη ιδεολογία. Κι αν το κάνουμε αυτό με συνέπεια, θα δούμε καθαρά πως τα αφεντικά δεν διαχειρίζονται κανέναν ιό, διαχειρίζονται ευθέως την κρίση τους. Το λέμε και το δείχνουμε καθαρά: Οι πολιτικές του covid19, είναι πολιτικές ξεπεράσματος της κρίσης τους. Η «υγειονομική έκτακτη ανάγκη» που μας έχει επιβληθεί είναι μια πολιτική ανάδυσσης νέων σχέσεων εργασίας, είναι μια πολιτική αποδιοργάνωσης/ αναδιοργάνωσης του κράτους πρόνοιας και μια άνευ όρων επέκταση των αρμοδιοτήτων του милитарισμού και της δημόσιας τάξης σε όλα τα πεδία της κοινωνικής μας αναπαραγωγής. Είναι μια πολιτική αύξησης της παραγωγικότητας της εργασίας μας, με ταυτόχρονη συρρίκνωση του κόστους αναπαραγωγής μας: των βασικών αναγκών και του μισθού μας.

Πώς μπορούμε να επιθεθούμε στην «έκτακτη ανάγκη»; Έχουμε βάσιμες υποψίες πως αυτό δεν μπορεί να γίνει μέσω της επιλογής του ενός εκ των δύο πόλων της covid19 πολιτικής. Δεν έχουμε τίποτα να μοιραστούμε ή να κερδίσουμε ως εργάτες/τριες ζητώντας περισσότερη προστασία – από το κράτος και τα αφεντικά– απέναντι στον «αόρατο εχθρό». Δεν έχουμε επίσης, τίποτα να κερδίσουμε

υποδεικνύοντας απλά τα στρεβλά θεμέλια της κυρίαρχης επιστήμης ή τα προφανή ψεύδη της κρατικής πολιτικής. Όσο χρήσιμο κι αν είναι αυτό ενάντια στη γενική διανοητική παράλυση. Δεν έχουμε όμως κανένα λόγο να διεξάγουμε τη μάχη της αλήθειας απέναντι στο ψέμα. Ας θυμηθούμε τον Μαρξ: Δεν έχουμε κανένα λόγο να αγωνιστούμε ενάντια σε τέρατα. Πρέπει να αποδείξουμε πως τέρατα δεν υπάρχουν⁷. Το ρήγμα με την κυρίαρχη ιδεολογία: το ρήγμα με τα σχέδια και την πολιτική των αφεντικών και του κράτους έχει σαν προϋπόθεση την υπαγωγή της «υγειονομικής έκτακτης ανάγκης» στις αναγκαιότητες που ορίζει η καπιταλιστική κρίση/αναδιάρθρωση. Δεν είναι θεωρητική άσκηση. Είναι υπόθεση πολιτική και οργανωτική. Δεν είναι θεωρητικό σχέδιο. Είναι πρόταση πολιτικής οργάνωσης.

1. Kaushik Basu, The Rise of Covidonmics, Project Syndicate, 17 September, <https://www.project-syndicate.org/commentary/covid19-policies-medicine-economics-human-behavior-by-kaushik-basu-2020-09>

2. Εξαίρεση αποτελεί η απόπειρα κατανόησης του «στεγαστικού ζητημάτων» μέσα στην περίοδο της καραντίνας από τη «Συνέλευση ενάντια στον εκβιασμό του ενοικίου». Και η αντίστοιχη απόπειρα της «Συνέλευση ενάντια στην βιο- εξουσία και την κλεισούρα». Αναμένουμε με ενδιαφέρον τα συμπεράσματα.

3. Dailypharmanews.gr, Πρωτοφανή ευρήματα από ανάλυση αστικών αποβλήτων του Κέντρου Επεξεργασίας Λυμάτων Ψυττάλειας, 12.06.2020

4. Καθημερινή, Το 74% των εργοδοτών θα διατηρήσει την τηλε-εργασία και μετά τον κορωνοϊό, 24.04.2020

5. Καθημερινή, Περιοδικό Κ, Δουλειά από το σπίτι: ήρθε για να μείνει,, 13.05.2020.

6. Thetoc, Έρευνα: Η τηλε-εργασία στις ελληνικές επιχειρήσεις, 02.05.2019

7. Αναφορά στην πρώτη εισαγωγή του πρώτου τόμου του Κεφαλαίου, Κ.Μάρξ, Το Κεφάλαιο, Σύγχρονη Εποχή, σ.15